

RESTITUIRI

In colaborare cu VLADIMIR STREINU

Srbtoarea c rci

De câciva ani, se fac sforcri admirabile de a ridica tip ritura literar la rangul ei. Între atâtea festiviti sportive, care ajunsese prin surprindere s ne însemneze vremea cu excesele culturii fizice, cartea e chemat s ne aminteasc anual c Sparta f r Athena n`ar fi fost în stare singur s reverse cunoscuta str lucire istoric peste neamul vechilor Greci. Srbtoarea c rci a fost conceput la noi de o minte august , ale c rei numeroase initiative cintesc toate la realizarea unei mari _i complexe armonii române_tii. E sigur c Regele nostru, care prin fericite initiative personale a devenit Cap efectiv al Statului, restituind Regaliti cii sensul Ei originar, a respirat îndelung atmosfera eroic a poemelor homerice, a c ror frumusece ve_nic alterneaz exemplar exerciciul gimnastic cu cel spiritual. Niciodat în istoria neamului nostru nu s`a urm rit mai metodic, mai armonios _i mai în întregime decâta azi dezvoltarea virtucilor trupei _i sufletului laolalt . Tr im începuturile unui ciclu complet de cultur româneasc .

În acest cadru, cu fiecare an, asist m la instaurarea nobilei datini a C rci. Se leag , este drept, hot rrea Suveranului de acea tradicie voevodal ,care î_i vestise gloria c rtur reasc pân prin Georgia _i Arabia; dar perspectiva istoric a vremii noastre cu câta este mai larg decâta momentul ortodox de atunci _i mintea Regal de azi cu câta este mai cuprinz toare spiritualmente decâta venerabila pravoslavnicie a Brâncoveanului!

C ci ast zi, pe lâng tip ritura religioas , s rbtorim toate direcciile spiritului, dup m sura mereu sporit a înzestr rii române_tii. Sunt c rci de literatur , de filozofie _i de _tiinc , care nu s`ar fi tip rit f r reluarea datinei c rci, sunt oameni de litere _i de laborator care f r iniciativa regal n`ar fi simcit fiorul creator. Cu mare însuflecire c rtur reasc este cel dintâi rezultat al acestei festiviti anuale. Dovad vie st activitatea desf _urat de Fundacia pentru Literatur _i Art „Regele Carol al II-lea” precum _i realiz rile celorlalte edituri particulare, stârnite _i ele, din prudenta comercial , de noul suflu.

Dar rostul istoric al Srbtoarei C rci se va l muri singur cu vremea. Poate c numai urma_ii no_ri î_i vor da seama de m recia _i semnificacia ei. Noi abia putem vedea _i simci c o modificare fundamental s`a produs în condiciunea de existenc a scriitorului român ca _i a oric rui alt produc tor intelectual. Editura Fundaciei pentru Literatur _i Art „Regele Carol al II-lea” _i, subt imboldul acesteia, toate celelalte edituri, au distrus o trist realitate. Alt dat c rturarii _i scriitorii cu vocacie cert î_i impleau d sagii sau sertarele cu vrafuri de manuscrise, care a_teptau ani lungi _i aproape nesfâr_ici, pân ce o întâmplare fericit s le favorizeze tip rirea. D sagii unui ^incai nu mai pot azi reap rea. Scriitorul contemporan e solicitat mai înainte de a avea ceva prin sertare, este îndemnat de atmosfera vie a epocii s lucreze, s cerceteze, s creeze. ^i dac îndemnul atmosferei nu hot r_te pe vreunul dintre scriitorii mai lene_i s ias din toropeal , d. prof. Al. Rosetti, directorul editurii Regale, are felul s u decisiv de a interveni.

Noi simcim numai fiorul mobiliz rii spirituale, pe care îl d Srbtoarea C rci; urma_ii no_ri îi vor contempla deplina semnificacie istoric !

(text publicat în Universul literar, anul XLVII, nr.18, sâmb t , 18 iunie 1938)